

Sygn. akt I ACz 1893/13

POSTANOWIENIE

Dnia 4 listopada 2013 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący Sędzia SA:	Janusz Kaspryszyn (spr.)
Sędzia SA:	Dariusz Kłodnicki
Sędzia SA:	Iwona Biedroń

po rozpoznaniu w dniu 4 listopada 2013 r. na posiedzeniu niejawnym we Wrocławiu

sprawy z wniosku powoda: (...) **Spółka Akcyjna we W.**

przeciwko pozwanemu: (...) **Sp. z o.o. w W.**

o udzielenie zabezpieczenia

w sprawie o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek zażalenia pozwanego

na punkt 1 postanowienia Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 21 sierpnia 2013 r., sygn. akt – XGC 454/13

i

na skutek zażalenia powoda

na punkt 2 postanowienie Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 21 sierpnia 2013 r., sygn. akt – XGC 454/13

p o s t a n o w i a: oddalić oba zażalenia.

UZASADNIENIE

We wniosku o udzielenie zabezpieczenia przed wszczęciem procesu powód przed Sądem Okręgowym w W. domagał się udzielenia zabezpieczenia roszczenia o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności przez zawieszenie tego postępowania egzekucyjnego i uchylenie zajęć rachunków bankowych powoda, dokonanych w ramach postępowania egzekucyjnego wszczętego przez komornika przy Sądzie Rejonowym (...) – K. K. (sygn. akt KM 1818/13).

Sąd Okręgowy w W. w postanowieniu z dnia 31 lipca 2013 r. (sygn. akt – XVI GCo 147/13) w punkcie 1 zabezpieczył roszczenie przez zawieszenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego pod sygn. akt komorniczych KM 1818/13 na czas trwania postępowania sądowego, w punkcie 2 w pozostałym zakresie wniosek oddalił i w punkcie 3 zobowiązał

wnioskodawcę do wniesienia pozwu w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia postępowania pod rygorem upadku zabezpieczenia (k. 176).

Postanowieniem Sądu Okręgowego w W. z dnia 30 sierpnia 2013 r. stwierdzono upadek zabezpieczenia udzielonego na podstawie postanowienia Sądu Okręgowego w W. w dniu 31 lipca 2013 r., sygn. akt – XVI GCo 147/13.

Strona powodowa w pozwie z dnia 5 sierpnia 2013 r. skierowanym do Sądu Okręgowego we Wrocławiu wniosła o zabezpieczenie roszczeń o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności przez uchylenie zajęć wszystkich rachunków powoda, dokonanych w ramach postępowania egzekucyjnego wszczętego przez komornika przy Sądzie Rejonowym (...) – K. K., KM 1818/13, a następnie zawieszenie tego postępowania egzekucyjnego – do czasu prawomocnego zakończenia tego postępowania (k. 3).

W piśmie z dnia 8 sierpnia 2013 r. strona powodowa wniosła o zmianę zawnioskowanego w pozwie sposobu zabezpieczenia roszczenia i zabezpieczenie roszczenia przez nakazanie Komornikowi, aby zwrócił na konto powoda nr (...) pobraną z tego konta w dniu 6 sierpnia 2013 r. kwotę 3.791.111,88 zł wraz z odsetkami, która to kwota została pobrana przez Komornika w ramach czynności egzekucyjnych sprawy KM 1818/13 i jest obecnie przechowywana na koncie depozytowym Komornika nr (...) i następnie o zawieszenie postępowania do czasu prawomocnego zakończenia postępowania w sprawie o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego (k. 136).

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy we Wrocławiu w punkcie 1 zawiesił postępowanie egzekucyjne prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) K. K., sygn. akt – KM 1818/13 do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia sprawy i w punkcie 2 oddalił dalej idący wniosek (k. 144).

Zażalenie odnośnie do punktu 1 postanowienia wniosła strona pozwana, zarzucając naruszenie:

1. art. 199 § 1 pkt 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. polegającego na braku odrzucenia wniosku o udzielenie zabezpieczenia w sytuacji, gdy o to samo roszczenie między stronami sprawa jest w toku przed Sądem Okręgowym w W., XVI Wydziałem Gospodarczym, sygn. akt – XVI GCo 147/13;

2. art. 843 § 1 k.p.c. polegające na rozpoznaniu wniosku o udzielenie zabezpieczenia, podczas gdy Sąd Okręgowy we Wrocławiu nie jest właściwy do rozpoznania rzeczonego wniosku, albowiem egzekucja, prowadzona przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) K. K. pod sygn. akt – KM 1818/13, w ramach której wyegzekwowana została kwota 3.791.111,88 zł prowadzona była z wierzytelności znajdujących się na rachunku bankowym powoda prowadzonym przez (...) Bank S.A. (...). Korporacyjny P., a więc w okręgu innego Sądu;

3. art. 730¹ § 1 k.p.c. oraz art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 361 k.p.c. polegające na udzieleniu powodowi zabezpieczenia wobec uznania, że powód uprawdopodobnił swoje roszczenie, przy jednoczesnym ograniczeniu się przez Sąd Okręgowy do wyjaśnienia motywów swojego rozstrzygnięcia tylko przez wskazanie cytatu: „W ocenie Sądu okoliczności wskazane przez stronę powodową w pozwie uwiarygodniają zasadność wniesienia powództwa, albowiem strona powodowa wskazywała, że uregulowała zobowiązania zgodnie z ustaleniami stron”, podczas gdy wyjaśnienie to uniemożliwia pozwanemu odczytywanie motywów rozstrzygnięcia w zakresie, w którym Sąd Okręgowy uznał roszczenie powoda za uprawdopodobnione, a w konsekwencji pozbawia pozwanego możliwości obrony swoich praw;

4. art. 730¹ § 1 i 2 k.p.c. oraz art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 361 k.p.c., polegające na udzieleniu powodowi zabezpieczenia wobec uznania, iż powód posiada interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia, przy jednoczesnym ograniczeniu się przez Sąd Okręgowy do wyjaśnienia motywów swojego rozstrzygnięcia tylko przez wskazanie, że: „Zdaniem Sądu dalsze prowadzenie postępowania egzekucyjnego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...), w sprawie KM 1818/13 utrudni osiągnięcie celu niniejszego postępowania – którym jest wyłącznie możliwość egzekucji sądowej na podstawie zakwestionowanego tytułu wykonawczego”, podczas gdy wyjaśnienie to uniemożliwia pozwanemu odczytanie motywów rozstrzygnięcia w zakresie, w którym Sąd Okręgowy uznał istnienie po stronie powoda interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia, a w konsekwencji pozbawia powoda możliwości obrony swych praw,

5. art. 730[1] § 1 i 2 k.p.c., polegające na udzieleniu powodowi zabezpieczenia, wobec uznania, iż powód posiada interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia, gdyż dalsze prowadzenie postępowania egzekucyjnego utrudni osiągnięcie celu niniejszego postępowania, podczas gdy:

- pobrana przez Komornika kwota 3.791.111,98 zł z odsetkami jest przechowywana na koncie depozytowym, co wynika chociażby z pierwszego akapitu uzasadnienia zaskarżonego postanowienia,

- powód w żaden sposób nie wskazał, że ewentualny zwrot wyegzekwowanych kwot jest zagrożony, w szczególności za takie wykazanie nie można uznać podnoszonych przez powoda zmian własnościowych spółki oraz w jej organach, czy wysokość kapitału zakładowego.

Strona pozwana wniosła o zmianę postanowienia przez jego uchylenie w zaskarżonej części i zniesienie postępowania w zakresie dotkniętym nieważnością, ewentualnie o zmianę postanowienia przez jego uchylenie w zaskarżonej części i oddalenie wniosku o udzielenie zabezpieczenia, lub uchylenie zaskarżonego postanowienia w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania. Nadto strona pozwana wniosła o zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania (k. 166).

W odpowiedzi na zażalenie strony pozwanej strona powodowa, która wniosła o oddalenie zażalenia i o zasądzenie na rzecz strony powodowej kosztów procesu.

Zażalenie odnośnie do punktu 2 zaskarżonego postanowienia wniosła strona powodowa, która zarzuciła:

1. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 7 Konstytucji (w zw. z art. 8 ust. 2 Konstytucji) i wyrażonej w nim zasady legalizmu, która mówi, że „Organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa”, a przez uzasadnienie oddalenia części wniosku powoda z powołaniem się na nieistniejącą normę prawną, iż niedopuszczalne jest zabezpieczenie powództwa we wnioskowany przez powoda sposób (nakazanie komornikowi zwrócenia pobranej w toku czynności egzekucyjnych kwoty), w sytuacji gdy sprawa dotyczy prawomocnego orzeczenia Sądu;

2. naruszenie przepisów prawa procesowego przez:

- niezastosowanie art. 730¹ § 3 k.p.c. i udzielenie zabezpieczenia, które nie zapewniło powodowi należytej ochrony prawnej,

- niezastosowanie art. 730 § 2 k.p.c. i udzielenie powodowi (wbrew jego wnioskowi) zabezpieczenia o nieantycypacyjnym charakterze,

- sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, co miało bezpośredni wpływ na treść zaskarżonego postanowienia, polegającego na mylnym przyjęciu, że „Zabezpieczenie przez zawieszenie egzekucji powoduje, że wnioskujący o zabezpieczenie powód uzyskuje tymczasowo taki skutek, do jakiego definitywnie prowadzić będzie uwzględnienie powództwa przeciwegzekucyjnego”,

- niezastosowanie art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 361 k.p.c. polegające na niewskazaniu w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia podstawy faktycznej ani przepisu prawa, na podstawie którego sąd odmówił w części powodowi wnioskowanego sposobu zabezpieczenia.

Strona powodowa wniosła o zmianę punktu 2 zaskarżonego postanowienia i zabezpieczenie powództwa przez nakazanie Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym (...) K. K., prowadzącemu postępowanie egzekucyjne o sygn. akt KM 1818/13, by ten zwrócił na konto powoda w (...) Banku zajętą dnia 25 lipca 2013 r., a następnie pobraną z tego konta 6 sierpnia 2013 r. kwotę 3.791.111,88 zł wraz z odsetkami, która to kwota jest przechowywana na koncie Komornika (k.151).

W dniach 5 i 6 sierpnia 2013 r. na rachunek Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) strona powodowa wpłaciła dochodzoną przez stronę pozwaną należność. Wpłata została przekazana przez Komornika na rachunek depozytowy Sądu Rejonowego (...) w W..

Sąd Apelacyjny, zważył co następuje.

Zażalenia należało oddalić.

Faktycznie na skutek wniosku strony powodowej, złożonego przed wszczęciem obecnie toczącego się procesu, zostało wydane przez Sąd Okręgowy w W. postanowienie z dnia 31 lipca 2013 r. w przedmiocie zawieszenia postępowania egzekucyjnego prowadzonego pod sygn. akt komorniczych KM 1818/13 przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) K. K. (sygn. akt – XVI GCo 147/13, k.176). Jednocześnie jednak postanowieniem z dnia 30 sierpnia 2013 r. Sąd Okręgowy w W. stwierdził upadek zabezpieczenia udzielonego na podstawie postanowienia Sądu Okręgowego w W. w dniu 31 lipca 2013 r., sygn. akt – XVI GCo 147/13. W przekazanej Sądowi Apelacyjnemu informacji przez Komornika Sądowego w dniu 15 października 2013 r., przesłanej w formie skanu do tutejszego Sądu, Komornik Sądowy wskazał, że nie posiada informacji, czy to postanowienie się uprawomocniło czy zostało zaskarżone. Co prawda powód wskazał, że wskazane postanowienie zostało uchylone (k. 191), jednakże nie przedłożył kopii (odpisu) postanowienia w tym zakresie, a pozwany do tej okoliczności się nie odniósł. Żadna ze stron nie złożyła też informacji, czy postępowanie w zakresie stwierdzenia upadku zabezpieczenia, jak samego zabezpieczenia przedprocesowego zostało prawomocnie zakończone.

Mając na uwadze okoliczność, że wniosek o zabezpieczenie w niniejszej sprawie został złożony w trakcie postępowania (wraz z pozwem), a stan faktyczny aktualnie uległ zmianie w stosunku do sytuacji zaistniałej przed procesem, albowiem jak wskazał Komornik Sądowy we wskazanym wyżej piśmie, w dniach 5 i 6 sierpnia 2013 r. strona powodowa dokonała dobrowolnej wpłaty na rachunek Komornika Sądowego dochodzonych należności, istniała podstawa – zdaniem Sądu Apelacyjnego – do rozpoznania wniosku o powoda o zabezpieczenie powództwa, a w konsekwencji do rozpoznania zażalenia. Zakres okoliczności faktycznych, które zaistniały na kanwie toczącego się postępowania egzekucyjnego, determinuje merytoryczne rozpoznanie aktualnego wniosku powoda. Brak jest podstaw do uznania, że w stosunku do tego procesowego wniosku – w aktualnym stanie faktycznym - istnieje powaga rzeczy osądzonej lub zawisłości sporu (sprawy), a co za tym idzie nieważność postępowania przed Sądem Okręgowym.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny uznał, że brak jest podstaw do uwzględnienia zażalenia pozwanego. Prima facie powód uprawdopodobnił bowiem, że w zakresie kwoty głównej oraz części należności ubocznych zobowiązania wobec pozwanego zrealizował (k.49 i nast.), czemu wprost pozwany w swoim zażaleniu nie zaprzeczył. W tej sytuacji kontynuowanie postępowania egzekucyjnego faktycznie mogłoby zagrozić osiągnięciu celu postępowania w zakresie powództwa przeciwegzekucyjnego w niniejszej sprawie. Argumenty pozwanego odnośnie do niezasadności zawieszenia postępowania egzekucyjnego nie mogły być uznane za zasadne, a argumentacja Sądu Okręgowego w zakresie zawieszenia postępowania była wystarczająca. Zaistniały bowiem przesłanki określone w art. 730¹ § 1 i § 2 k.p.c. Obok uprawdopodobnienia roszczenia powód wykazał też interes prawny w zabezpieczeniu, albowiem ewentualne wyegzekwowanie w postępowaniu egzekucyjnym świadczenia, co do którego istnieje uprawdopodobnienie, że zostało już spełnione bez wątpienia poważnie utrudniłoby osiągnięcie celu postępowania w sprawie, którym jest przecież przeciwdziałanie niezasadnej zdaniem powoda egzekucji.

Niezasadny – zdaniem Sądu Apelacyjnego – był argument odnoszący się do właściwości Sądu, albowiem nawet ewentualne naruszenie właściwości miejscowej Sądu nie skutkuje nieważnością postępowania, także w zakresie rozpoznania wniosku o zabezpieczenie powództwa.

Zażalenie strony powodowej odnośnie do postanowienia zawartego w punkcie 2 zaskarżonego postanowienia było niezasadnione i podlegało oddaleniu.

W części, w jakiej Sąd Okręgowy oddalił wniosek strony powodowej, który dotyczył żądania zwrotu na rachunek bankowy strony powodowej kwoty pobranej przez Komornika Sądowego w dniu 6 sierpnia 2013 r. w ramach czynności egzekucyjnych w sprawie KM 1818/13. Żądanie to jest odmienne niż żądanie, które było przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego w W. z dnia 31 lipca 2013 r. zawartego w punkcie 2 tego postanowienia (k. 176), tj. żądania uchylecia zajęć rachunków bankowych. Jednak należało uwzględnić, że żądanie zwrotu pobranej kwoty zostało wniesione w wyniku modyfikacji pierwotnego żądania zgłoszonego w pozwie – o uchylenie zajęć (k. 136).

Jak wynika z pisma Komornika Sądowego z dnia 15 października 2013 r., przesłanego w formie skanu do tutejszego Sądu, w dniach 5 i 6 sierpnia 2013 r. strona powodowa dokonała dobrowolnej wpłaty na rachunek Komornika Sądowego dochodzonych należności, w wyniku czego Komornik Sądowy dokonał natychmiastowego odwołania zajętych rachunków. Okoliczność ta znalazła potwierdzenie w złożonych przez stronę powodową pismach Komornika Sądowego z dnia 6 sierpnia 2013 r. (k. 138-142). Jak również wynika z pisma Komornika Sądowego kwota dobrowolnie wpłacona przez stronę powodową została wpłacona na rachunek sum depozytowych Sądu Rejonowego (...) w W.. Jeżeli prócz wpłaconej dobrowolnie kwoty Komornik Sądowy pobrał z rachunków bankowych strony powodowej dodatkową kwotę – czego jednak strona powodowa nie wykazała np. przez złożenie wydruku z rachunku bankowego potwierdzającego tę operację – to kwestię tę strona powodowa winna wyjaśnić w drodze skargi na czynności komornika, a nie przez żądanie zwrotu tej kwoty w ramach zabezpieczenia roszczenia o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności.

Odnosnie zaś kwoty, której zwrotu domaga się w trybie zabezpieczenia powództwa powód, stwierdzić należy, że nie może również ująć uwadze, iż zasadą jest rozstrzyganie sporów między stronami w wyniku prawomocnych wyroków sądowych, które nie są oparte tylko na uprawdopodobnieniu określonych okoliczności, lecz na wykazaniu (udowodnieniu) swoich twierdzeń, zabezpieczenie roszczenia należy traktować jako wyjątek od tej zasady, a w konsekwencji wprowadzenie do obrotu prawnego takiego orzeczenia może nastąpić tylko przy wystąpieniu pozytywnych przesłanek zabezpieczenia i braku negatywnych przesłanek proceduralnych. Podkreślić należy, iż celem udzielenia zabezpieczenia jest zwiększenie skuteczności postępowania cywilnego poprzez zapewnienie, że pomimo upływu czasu koniecznego dla rozstrzygnięcia sprawy możliwe będzie osiągnięcie zamierzonych przez stronę celów tego postępowania. Skoro więc postępowanie przeciwegzekucyjne jest dopiero we wstępnej fazie, a pozwany dysponuje tytułem wykonawczym, to zasadnie Sąd Okręgowy uznał, że aktualnie jako zbyt daleko idące, w świetle art. 730¹ § 3 k.p.c., należało ocenić żądanie zwrotu pieniędzy zajętych (wpłaconych przez powoda) w trakcie postępowania egzekucyjnego prowadzonego w oparciu o sądowy tytuł wykonawczy. Zawieszenie postępowania egzekucyjnego, a w efekcie dokonanych czynności egzekucyjnych złożenie pieniędzy na rachunku sądowym Sądu Rejonowego (...) w W. jest właściwym – w świetle art. 755 § 1 pkt 3 k.p.c. oraz art. 730¹ § 3 k.p.c. – sposobem zabezpieczenia powództwa w rozpoznawanej sprawie. Nie może w tym kontekście ująć uwadze, że w pozwie powód podkreślał swoją bardzo dobrą sytuację majątkową, zaznaczając, iż miesięcznie odprowadza do Skarbu Państwa ponad 26 mln złotych podatku (VAT i akcyza), a łącznie (z grupą kapitałową) majątek powoda przekracza wartość 260 mln złotych. W tej sytuacji twierdzenia powoda (zawarte w zażaleniu) o sytuacji zagrożenia nawet upadłością stoją w sprzeczności z kreśloną w pozwie wizją sytuacji majątkowej powoda. Twierdzenia zawarte w uzasadnieniu zażalenia o sytuacji majątkowej powoda przemawiają wręcz przeciwko zwrotowi pieniędzy wyegzekwowanych w oparciu o prawomocny tytuł wykonawczy – do czasu zakończenia postępowania przeciwegzekucyjnego. Nadto zwrot żądanej kwoty stoi w sprzeczności z istotą zawieszenia postępowania egzekucyjnego. Zasadnie Sąd Okręgowy wyważył więc zakres ochrony interesu powoda i obciążenia pozwanego, zapewniając uprawnionemu należyłą ochronę prawną, a obowiązane nie obciążając ponad potrzebę.

Mając powyższe na uwadze – Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. – postanowił jak wyżej.

bp